

Mám rád, když v tom pracuje čas
11.3.2011 Hospodářské noviny str. 12 Knihy
Miloše Doležala Knihovna Václava Havla

Zápisky

Nastříhaný plech, zrezlé sudy, kosti, fošny, rozštíplé špalky, šutry, zdi, písmena, hlásky. To je materiál, z něž skládal své sochy, objekty a básně výtvarník Vojmír Vokolek (1910–2001), jehož výstavu je možné vidět v **Knihovně Václava Havla** v Galerii Montmartre.

Píši „skládal“, ale přiléhavější by snad bylo, že „znovustavěl“ metafory a podobenství o stvoření světa, o vznikání a zanikání, o prvním člověku. Mnoho z Vokolkova díla je dnes nenávratně zničeno – některé chrámové fresky, křížová cesta, dřevěné objekty –, podleho lidské zhovadilosti a křupanství, rozpadlo se v deštích a zimách. Sám autor se z toho nehroutil: „Mám rád, když v tom pracuje čas.“ Na výstavě jsem si autora znovu „přivolal“ i s těmi několika návštěvami u něj v Pardubicích. Málomluvná a vysoká postava, jakoby vysekaná z jednoho kusu kmene, v jehož letokruzích byla vepsána rodinná „hut“: otec, majitel tiskárny – tiskly se krásné knížky Jakuba Demla, Bohuslava Reynka či Josefa Čapka –, bratr Vlastimil tiskař a druhý bratr Vladimír výsostný básník.

Byla to zvláštní odpoledne – Vojmír vyprávěl o zaniklém světě, třeba o předválečné Itálii. Vybavoval si, jak v ravennském chrámu zapomněl dalekohled a místní fiakrista jej dojel, ztracený dalekohled mu vrátil a ještě jej zadarmo svezl po městě. „To byli ještě slušní lidé,“ dodal malíř zvučně.

Pak ukázal na hnědý, vysoký stolec v rohu – to jediné zbylo z otcovy tiskárny, když ji soudruzi znárodnili a zařízení se stroji roztrískali. Když jsme pak od Vokolků s přáteli odjížděli, dal nám starý malíř každému kámen – buližník. Nejen pro onu omletost tvrdé hmoty, kdy proměna musela trvat věky, ale i proto, abychom sami potěžkali tíhu země – jednu z osudových konstant života –, o které malíř, sochař a freskař Vojmír Vokolek věděl své.